

ELÄINLÄÄKÄRIAMMATTEJA: läänneläinlääkäri

Eläinlääkäriammattaja sarjan edelliset henkilökuvat:

Puolustusvoimien elintarvikehygieenikko: Eeva Sovijärvi (lehdessä 7–8/05)

Yksityinen nautapraktikko: Juha Rättö (11/05)

Virkamies ministeriössä: Terhi Laaksonen (4/06)

Monipuolinen työ motivoi

Läänneläinlääkäri Pauli Sorvisto työskentelee Pohjois-Karjalassa. Työpäivät ovat erilaisia ja työtehtävien kierrätys kollegojen kanssa uudistaa toimenkuvaa.

Suomessa on 27 läänneläinlääkäriä. Pauli Sorvisto on heistä yksi, hän työskentelee Itä-Suomen lääninhallituksessa, Pohjois-Karjalassa Joensuussa. Läänneläinlääkärin työ on kirjo erilaisia tehtäviä. Itä-Suomessa on onnistuttu tehtävien kierrättämisessä: osa töistä jaetaan viiden läänneläinlääkärin kesken ja jakoa muutetaan kahden kolmen vuoden välein.

TEKSTI JA KUVAT: ANNA PARKKARI

”Tänä vuonna ovat aivan uusia maatalouden CAP-tukiin liittyvät tarkastukset. Meillä sovittiin niin, että yksi vastuullinen hoitaa tarkastukset koko läänin alueella, koska silloin syntyy parempi kokonaiskuva. Minä siis teen nämä noin 30 lypsykarjatilan tarkastusta Itä-Suomen läänissä. Minulle kuuluivat tätä ennen ID-valvonnat korvamerkintöineen, tilakäynteineen ja yhteistyö TE-keskuksen kanssa. Siten tämä oli luonteva jako”, sanoo Pauli Sorvisto. Lisäksi hän on tehnyt pari alun perin

kunnaneläinlääkärille osoitettua tarkastusta, kun kunnaneläinlääkäri on katsonut itsensä jääviksi.

”Tarkastuksiaahan voi tehdä oikeastaan vain alkuvuokosta, jos viikko on yhtenäinen eikä satu pyhäpäiviä sekaan. Näytteiden pitää ehtiä postissa seuraavaksi päiväksi Eviran laboratorioon, ja siksi perjantai ja melkein torstai-kin on poissuljettu. Harvoin käy sellainen tuuri, että arvotut näytteenottilat olisivat niin lähekkäin, että samana päivänä saisi kahden paikan näytteet otettua.” Sorvisto korostaa, että tämän vuoden myötä saadaan ylipäänsä jokin

käsitys, miten näytteenotto toimii, ja ensi vuonna tulee taas uusia asioita mukaan.

Sorviston läänissä on töitä jaettu asiasisällön mukaan: esimerkiksi yksi läänneläinlääkäri tekee kaikki maito-, muna- ja kalalaitokset ja munanpakkaamot, toinen lääkekirjanpidon tarkastukset ja niin edelleen. Näin alan tuntemus ja yleiskuva asioiden tilasta karttuu helpommin. ”Ja on mukavaa, kun tietää, että parin vuoden välein toimenkuva aina uusiutuu, ainakin joiltain osin”, sanoo Sorvisto. ”Myös johdon kanssa tämä on toiminut hyvin sekä nykyisen että edellisen

Sorviston tavarat ovat vielä enimmäkseen pakkauslaatikoissa remontin jäljiltä. Seinälle tulee teos Ministeri lypsyllä, jonka on tehnyt uimaharjulainen puunveistäjä.

osastopäällikön aikaan: olemme saaneet kantaa vastuun oman asiantuntemuksemme alaan kuuluvien asioiden hoidosta. Varsinaista pomaahan näissä hommissa ei ole.”

Kalle Anka ja saksan kieli

Sorvisto lähti alun perin opiskelemaan taloustiedettä Saksaan. Hän sai jo lapsuudessaan äidin työtoverin kautta hyvän tuntuman saksan kieleen ja valitsikin myös pitkän saksan koulussa. ”Sukulaisia oli länsirannikolla, ja siellähän puhuttiin ruotsia. Jossain vaiheessa tilasin itselleni Kalle Ankan muiden lukiessa Akua”, kertoo Kuopiossa kasvanut eläinlääkäri. ”Kouluaikana pääsin kesällä kielikursseille Saksaan ja siksi opiskelemaan lähtö tuntui aika helpolta.” Lapsuus kului osin teatterin parissa, koska isä oli näyttelijä. Sekin taisi valmentaa omalta osaltaan kohtaan erilaisia ihmisiä ja asioita.

Ensimmäisen vuoden aikana taloustieteen ylioppilas huomasi, että hänen alansa olikin hyvin teoreettinen ja kansantaloustieteen teorioihin painottuva. Kaveripiirissä opiskeltiin eläinlääketieteellisessä, ja oli pa yhden koulukaverin isä eläinlääkäri. ”Olisin yhtä hyvin voinut hakeutua humanilääketieteen puolelle, mutta eläinlääketiede oli sittenkin kiinnostavampi. Saksassahan ei tuolloinkaan ollut

pääsykokeita, mutta kilpailu oli ankaraa, koska koko ajan opiskelun edetessä pudotettiin opiskelijoita pois. Silloin sai tentin uusia kolmasti, ja sen jälkeen oli valittava jokin muu suunta elämässä, jos ei läpäissyt”, muistelee Bochumissa, Giessenissä ja Hannoverissa opiskellut Sorvisto. ”Minusta kova kilpailu oli hyvä opettaja. Jo opintojen aikana korostettiin, että praktikotkin kilpailevat toistensa kanssa. Toisaalta sitten asioiden kysyminen ja kyseenalaistaminen oli opinnoissakin ihan itsestään selvää. Saksassa oli tuolloinkin monta yliopistoa, joissa opiskeltiin eläinlääketiedettä, ja avoin keskustelu ja asioista väittelemine kuuluivat kuvaan.”

Jo ennen perustutkinnon valmistumista eläinlääketieteen kandidaatti meni naimisiin suomalaisen, myös Saksassa asuvan Aino Strandénin kanssa, ja perhe asui Hannoverissa. Sorvisto teki väitöskirjan, jossa tutkittiin kenttäoloissa lampaan kiiman synkronointia

Läänineläinlääkäri Sorviston toimenkuva

Toimenkuva muuttuu vuosittain tehtävien kierrätyksen vuoksi, tämä kuvaa kuluva vuotta.

Työajasta suurin osa, arviolta 45 prosenttia, on varattu CAP-tarkastuksiin.

Noin 15 prosenttia työajasta on varattu kouluttautumiseen: läänineläinlääkäripäivät, luottamusmiesasiat, läänin asiat, tietotekniikka-asiat, tarvittavat sisällölliset asiat, esimerkkinä CAP.

Reilu kymmenesosa menee lääkekirjanpidon tarkastuksiin.

Kokouksiin, neuvotteluihin ja ohjausryhmiin menee noin viisi prosenttia työajasta.

Eläinsuojeluasioihin menee reilut viisi prosenttia työajasta.

Muille – kunnaneläinlääkärit, neuvojat, tuottajat, yleisö – pidettyyn koulutukseen menee reilut viisi prosenttia työajasta.

Luvat, todistukset, kantelut ja muu tehtävät vievät noin kymmenesosan työajasta.

ja keinosiemennystä. Saksassa tehtiin tuolloin paljon yhteistyötä suurten lammasvaltioiden kanssa. ”Opetusministeriö hyväksyi väitöskirjan myöhemmin Suomessakin päteväksi, jos esimerkiksi viran kelpoisuuteen tarvittaisiin tohtorin tutkinto.”

Kunnaneläinlääkäriksi Lieksaan

Ensimmäisen lapsen lähestyessä kouluikää perhe muutti Suomeen, Pohjois-Karjalaan. ”Oli mielenkiintoista huomata kulttuuriero: Suomessa eläinlääkäriä arvostettiin paljon aseman takia. Alan sisällä ei ollut samankaltaista avointa

Läänineläinlääkärit Suomessa

Läänineläinlääkäreitä on yhteensä, ilman sijaisia 27. Läänejä on nykyisin kuusi.

Läänineläinlääkäri vastaa alueellaan eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan toimimisesta. Heidän työtään on eläintautien vastustus, eläinsuojeluvalvonta ja elintarvikkeiden turvallisuuden ja kelvollisuuden valvonta sekä ongelmien ratkaisemisena että jatkuvana seurantana.

Läänineläinlääkärit ovat saaneet sisällölliset ohjeet enimmäkseen maa- ja metsätalousministeriöstä, jatkossa Evirasta. He ovat kuitenkin sisäasiainministeriön palkkalistoilla.

Puhelinnumerosta 020 772 4340 saa virka-ajan ulkopuolella päivystävien läänineläinlääkärien numerot.

kilpailua kuin Keski-Euroopassa.” Sorvisto teki kunnaneläinlääkäriin sijaisuuksia eri puolilla ja erityisesti Lieksassa. Sinne hänet nimitettiin virkaan vuonna 1987: alueen työt olivat paljon nautatiloilla ja pieneläinten parissa. Uusien haasteiden pariin Sorvisto pääsi jälleen siirtymässään Valiolle neuvontaeläinlääkäriksi, omien sanojensa mukaan matkasaarnaajaksi.

Elintarvikehygieenikon tutkinnon hän suoritti vuonna 1993, ja tuotantoeläinten terveyden- ja sairaudenhoidon erikoiseläinlääkäri hänestä tuli vuonna 1996. ”On ollut kiinnostavaa nähdä eläinlääkäriä teollisuuttakin. Näiltä ajoilta on myös paljon yhteyksiä, jotka toimivat edelleen ja esimerkiksi edelleen vuotuinen koulutuspäivä eläinlääkäreille ja neuvojille.” Valion aikoina hän myös kirjoitti paljon. Vuonna 1997 saatiin esimerkiksi lukea Maito ja Me-lehdestä: ”Yllä on kuvattu vain minimaalisen pieni ja lähinnä

Uusi valmiustila tehtiin talon muun remontin yhteydessä. Läänineläinlääkäri sai mahdollisuuden kertoa täsmällisesti, mitä tilalta vaaditaan. Myös säilytystilaa on runsaasti. Virve eli virkamiesten oman puhelinverkon päivystyspuhelin on vuodessa kullakin läänineläinlääkärillä mukana noin kaksi tai kolme viikkoa.

tekninen osa siitä kaikesta, mitä aivot ja hermosto saavat aikaan. Miten lehmä muistaa laitumelta tullessaan oman paikkansa, miten sen kaverisuhteet kehittyvät, miksi joku haluaa olla *Karjan Kingi*? Nämä ratkaisut ja miljoonia muita tapahtuu siellä sarvien ja silmien välissä olevassa puolen kilon painoisessa harmaassa paketissa. Unohda siis hetkeksi uusi Pentium-tietokoneesi ja rapsuta elävää tosiprosessoria!”

Läänineläinlääkäriksi Sorvisto valittiin vuonna 1998. ”Pidän tästä työstä sen monipuolisuuden takia. Täällä on hyvät kollegat ja tapa tehdä töitä.”

Uusi räätälöity valmiustila

Tunnelma vaikuttaa leppoisaalta lääninhallituksen juuri remontoitavassa talossa. Uusi valmiustila on talon siinä osassa, jonka remontti valmistui ensin. ”Tässä kävi hyvä tuuri, kun remonttia tehtiin joka tapauksessa. Remontoitu kellaritila on loistava: parkkihalli on vieressä ja valmiustilaan pääsee melkein autollakin sisäkautta. Ulkoa on oma sisäänkäynti, sähkötyöt ja atk-verkko on vedetty varta vasten,

ja jopa oma vessa ja suihku saappaanpesuharjalla ja erikoisritilällä tehtiin viereen. Nyt meillä on omat kaapit lintuinfluenssatavaroille ja kaikille muillekin. On atk-välineet, sohva, televisio ja matkapuhelimetkin kuuluvat kellaritilassa.” Sinänsä koko talon remontti on kuluttanut työntekijöiden hermoja ja tuottanut ylimääräistä vaivaa, mutta lopputuloksena ilmastoidut työhuoneet, avarammat käytävät ja taukotilat ovat parantaneet elämän laatua. ”Hyvin mietityn valmiustilan saannissa oli hyötyä sujuvista kontakteista talon avainhenkilöihin. Asian hoito muun remontin yhteydessä sujuvoitti koko hommaa.”

Laajempia ympyröitä virkamiesvaihdossa

Läänineläinlääkäriäkin Sorvisto on onnistunut hankkimaan vaihtelua ja hyviä työkokemuksia: ”Olen ollut kolmesti virkamiesvaihdossa kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn kautta. Itävallassa Wienissä ja Innsbruckissa sekä kerran Saksassa Düsseldorfissa. Silloin sattui sopivasti suu- ja sorkkatauti rajan taakse Alankomaihin, ja oli mielenkiin-

toista seurata työtä käytännössä. Vaihdot ovat ylipäänsä olleet hyvin järjestettyjä, työtä on päässyt seuramaan monipuolisesti eri tasoilla kunnissa, osavaltioissa, niiden eri toimipisteissä ja ministeriötasolla.” Vaihdot ovat kerrallaan olleet noin pari kuukautta, ja Sorvisto kiittää myös kollegoja joustavasta suhtautumisesta. ”Olen käyttänyt vaihtoihin myös omaa lomaa, mutta silti kollegoille tulee ylimääräistä työtä. He ja osastopäälliköt ovat suhtautuneet mainiosti näihin tempauksiin.” Läänineläinlääkäri kehuu myös saksalaista ammatilehteä Amtstierärztlicher Dienst und Lebensmittelkontrolle, jota julkaisee virkaeläinlääkäriyhdistys. ”Toki Saksa on suurempi maa, jonka hallintokin rakentuu eri tavalla. Lehti valottaa mainiosti myös säädösten ja asioiden taustoja, ei vain esimerkiksi lainsäädännön lopputulosta.”

Kauneuden ystävä

Kysyttäessä, miten haastateltava lataa akkuja, hän vastaa, ettei työ kovin rasittavaa ole. Hän asuu vartin matkan päässä työpaikalta, vaikka polkupyörällä matkaan toki menee enemmän aikaan. Kotona on samassa kesämökki ja kalavedet. ”Kun siviiliasiat ovat kunnossa, on työntekokin mukavaa. Tässä iässä pitää myös iloita silkasta terveenä pysymisestä.”

Kollega, läänineläinlääkäri Mikkelin toimipisteestä Paula Junnilainen vahvistaa, että Sorviston kanssa on helppo tehdä töitä: ”Olemme tehneet töitä jo pitkään yhdessä, ja se on sujunut hyvin. Paulihan on taitelija, joka rakastaa kaikkea kaunista ja sujuvaa.” Toinen kollega, eläinlääkäri Jouni Kiesilä kertoo: ”Joskus olen hyvällä ajattelulla ajatellut, että onkohan Suomi vähän pieni maa Paulille. Hänhän onkin hakeutunut innokkaasti virkamiesvaihtoon ja pitää yllä aktiivisesti yhteyksiä ulkomaille. Melontaretkillä on puhuttu maailman ikävätkin asiat.” Vasta vuoden

verran samassa työpaikassa urakoinut Ritva Tynkkynen kertoo pilke silmäkulmassa: ”Hyvin on työnjako sujunut. Paulin kanssa kuulija saa kyllä olla tarkkana, toisinaan on savolaista huumoria pelissä ja vastuu siirtyy kuulijalle.”

Terveisiä kollegoille

”Omasta, hankitusta osaamisesta kannattaa olla myönteisellä tavalla ylpeä. Asema itsessään ei tuo taitoja eikä välttämättä kunnioitusta, mutta hyvä ja monipuolinen ammattiosaaminen kyllä, kun sitä tuo sopivalla tavalla esille. Ja sitä auttaa myös muiden ammattialojen osaamisen kunnioittaminen”, näin Sorvisto lähettää pyydettyä terveisiä kollegoille. Opiskelijoita hän kehottaa hakeutumaan ulkomaille vaikka opiskeluvaihtoon: ”Aina on erilaisia tapoja tehdä asioita ja tietysti erilaisia asioita, joita voi tehdä. Nöyryys kannattaa säilyttää ja sitä oppii ulkomailla. Menkää vaikka rokottamaan laamoja Peruun, ihan varmasti opitte muutkin hyödyllistä, vaikkapa avarakatseisuutta.”

Sorvisto on myös mukana luottamusmiestoiminnassa JUKOn eli akavalaisten pääluottamusmiehenä ja hän on mukana myös maaseu-

Eläinlääkäriliiton valtuuskunta

Pauli Sorvisto on myös Suomen Eläinlääkäriliiton valtuuskunnan jäsen. ”Olin Savo-Karjalan Eläinlääkäriseuran puheenjohtaja ja sitä kautta pääsin ja jouduin mukaan. Eläinlääkärien kesken asiat sujuvat jouhevasti, voidaan olla eri mieltä, jos tarvitsee, mutta silti käydään asiat läpi. Ja ollaan sovussa saunan lauteilla. Pienen ammattikunnan kannattaa vaalia yhteisiä tavoitteitaan ja porukalla mieltä, miten ja mihin pitäisi vaikuttaa”, sanoo valtuutettu, joka on ollut mukana jo kymmenisen vuotta. Syksyllä 2007 pidetään seuraava valtuuskunnan vaali.

Akavan aluetoimikunnat

Läänineläinlääkäri Sorvisto on ollut kymmenisen vuotta mukana Akavan aluetoiminnassa. Puhutaan eläinlääkärin työn kannalta se ei ole erityisen antoisaa, mutta verkostoitumisen, ihmisten tuntemisen ja muiden organisaatioiden ymmärtämisen kannalta hän pitää sitä hyvin hyödyllisenä. ”Asioihin ei voi vaikuttaa yksin, omassa nurkassa.” Akavan aluetoimikunnat tulevalle kolmivuotiskaudelle nimetään syksyllä.

Tarkastuskäynnillä Pikku Kili eläintilalla. Tila aloitti toiminnan tässä muodossa vuonna 1993 ja nyt jo varaudutaan vuoden 2008 määräyksiin. Tilalla on 28 lajin eläimiä, yksilöitä on yli 300.

Paulin nopeat

Mikä taideteos ilahdutti viimeksi?

Vaimoni teos, joka voitti Japanissa maailman laajimman emalitaidekilpailun.

Mitä teit lomalla?

Ajoin Tanskassa polkupyörällä. Polttopuita. Odotin pääseväni kalastamaan verkoilla.

Urbaani vai ruraali?

Enemmän urbaani, viihdyn kaupungissa ja asun kyllä maalla. Rubaali!

Uusi vai vanha?

Vanha. Siinä on vara parempi.

Viini vai olut?

Riippuu tilanteesta. Saksassa viini.

dun tukihenkilötoiminnassa alueen vastaavana tukihenkilönä, joka ohjaa sopivan tukihenkilön luokse. ”Ihmisten kanssa on hyvä tulla toimeen”, sanoo Sorvisto.

Läänineläinlääkärit muutoksessa

Sorvisto nostaa esille viime vuosina tapahtuneen muutoksen: ennen liittymistä EU:hun Suomessa oli tusina läänineläinlääkäreitä, kuten oli läänejäkin. Nyt määrä on jo yli kaksinkertainen. Hän pohdiskelee, tuleeko Suomeenkin keskieuropalaistyypinen väliportaan hallinto lisää, olipa sen nimi seutuhallinto tai mikä hyvänsä. Ja hankalampi kysymys on tietysti, kuka maksaa kulut ja kuka käskää. ”Kunnaneläinlääkäreiden hallittavaksi tarkoitettu asiämäärää on joka tapauksessa paisunut ihan mahdottomaksi.”

Läänineläinlääkärien koulutuspäiviä Sorvisto pitää hyvin järjestettyinä ja tarpeellisina. ”Meitä on vielä sen verran pieni porukka, että ehdimme myös käydä läpi kokemuksia. Se on yhtä arvokasta kuin uusien asioiden kuuleminen ja oppiminen.” Tähän asti maa- ja metsätalousministeriö on järjestänyt koulutuspäivät 5–6 kertaa vuodessa, erityistilanteissa enemmänkin. Nyt vetovastuu on

siirtynyt uunituoreelle Eviralle.

Se tavallinen työpäivä

Tavallinen läänineläinlääkäriin työpäivä on kuulemma vaihteleva: toisinaan ollaan koko päivä tietokoneen ääressä hoitamassa jopa aika rutiininomaisia asioita, toisinaan päivä menee tila- tai tarkastuskäynnillä, toisinaan kokouksissa tai koulutuksessa, milloin läänin valmiusharjoituksissa tai eläinsuojelukäynnillä. Haastattelua tehtäessä soitti kaksi toimittajaa lehmien jaloitteluasista ja muita yhteistyötahoja muun muassa meijereistä. Haastattelun aikaan sattui myös vuotuinen elämyspiha Pikku Kilin eli kolmetoistavuotiaan kotieläntilan tarkastus. ”Vuosi sitten mitattiin kaikki aitaukset ja muut tilat vuoden 2008 kiristyviä eläimenpidon EU-vaatimuksia varten. Silloin tarkastusta tehtiinkin puoli päivää ja matkat Lieksaan päälle. Nyt riitti edellisvuoden inventaari- on ja eläinten määrän läpikäynti. Oli hienoa huomata, miten tilalla oli jo puututtu moniin kohtiin, jotka ovat oikeastaan ajankohtaisia vasta parin vuoden päästä.”

Omassa työssä voisi toki muuttaa joitain asioita, esimerkiksi matkustamiseen, varsinkin turhaan matkustamiseen kuluvaa aikaa. Toimittajan tingatessa, mikä maailmassa ylipäänsä harmittaa, Pauli Sorvisto sanoo: ”Ihminen taitaa olla aika pöljä, samoja hölmöyksiä tehdään aina vaan. Minusta tekniikka painottuu nykyään liikaa, enempi voisi satsata tunneälyyn.”

Tänä vuonna saadaan kuva alueen CAP-tarkastuksista, kun yksi läänineläinlääkäri tekee ne kaikki.

Linkkejä:

Lisätietoja maaseudun tukihenkilöverkostosta, jota ylläpitää Maaseudun sivistysliitto, saa Internetistä osoitteesta www.tukihenkilo.fi.

Saksan virkaeläinlääkärilehdestä lisätietoja osoitteesta www.vetline.de.